

II. KÖZLEMÉNY

HARMADIK FEJEZET

További részletek Havlíková néni legendás ifjúkoráról

– Örökké annál az öregasszonynál lógsz – mondta Boháčekné. – Remélem, Karlík, nem hozol el olyasmit, ami nem a tiéd. Egy ilyen aranyos nénitől.

– Dehogynem hoz el, anya! Hisz pont azért jár oda, hogy lopkodjon – mondta Václav.

– Tök jó fej a Havlíková néni – mondta Karel. – Tényleg. De az omlós sütije vacak. És azt mondja, ha ő segít nekem és Vendulkának, azt nekünk vissza kell segítenünk.

– Aha – vigyorodott el Václav. – Gondolom, nem úgy értette, hogy hozzásegítsd magad a cucaihoz.

– Elgereblyéztük az összes falevelet, ami télről megmaradt. Vendulka levagdosta a fákról a száraz ágakat – mondta Karel –, én meg segítettem Tomášnak, a palackgyűjtőgető hajléktalannak, hogy elszállítsa a néni üres üvegeit.

– Sörös meg pálinkás üvegeket, csillagom? – kérdezte az anyja.

– Ilyesmivel telik a nap – mondta Karel. – Meg segítünk gondozni a birkát. Pizkosul öreg az is. Havlíková néni szerint köszvényes.

– Szegény néni – mondta Boháčekné. – Legalább kilencvenéves, ha nem több!

– Mind a ketten köszvényesek – mondta Karel. – Ő is, meg a birkája is. A néni azt mondja, a város nyirkos levegőjétől. Szerinte fizetség járna, amiért hajlandó itt élni az ember. Nem is érti, mi tartotta őt itt ilyen sokáig. Szerinte ideje volna eldőzölni az egész ocsmány koszfészket.

– Leülök, és írok neki pár sort, csak hogy tudjam, minden rendben van-e – mondta Donatella. – A néni már nagyon öreg, és nem szeretném, ha halálra fárasztanátok. Meg kell tudnia az igazságot arról a rémes Karel Boháčekről. Jaj, de kellemtlen kötelesség...

– Karel nem is olyan rémes, anya – mondta Vendulka.

– De csak ha alaposan kiporolják a fenekét – mondta Vendulka apja. – Tőlem megkaphatja.

– Szerintem egészségtelen dolog birkát tartani a lakásban. Tudod, milyen könnyen megfertőződik a mellhártyád! – mondta az anyja.

– Ne írd neki, anya. Kérlek! – mondta Vendulka. – Épp eleget irkálasz a tanárnőnek. Az osztálytársaim kinevetnek, mert a tanár néni megjegyzéseket tesz a leveleidre.

– Megjegyzéseket? Csak nem? Miféle megjegyzéseket? Hogy merészel bármit is megjegyezni? – Hrdličkáne ajka feszes vonallá keskenyedett. – Mondd csak, kislányom, miféle megjegyzéseket tesz a tanárnő? Na, hozd ide az írómappámat, kicsikém!

Összegereblyézték Havlíková néni kertjében az előző őszi és téli – no meg jó néhány korábbi őszi és téli – megmaradt faleveleket. Találtak néhány különleges palántát, melyeket még Havlíková néni legutóbbi kertésze, Jaroslav hagyott ott. Havlíková néni bevitte a palántákat a házba, nehogy bajuk történjen. Karel meggyújtotta az egybegereblyézett nedves levélkupacot. Majd megfulladtak a füstjétől, nemcsak ők, hanem a szomszédos hipermarket eladói és vevői is.

– Azt égetek, amit akarok, fiatalember. És ott és akkor, ahol és amikor kedvem tartja – mondta Havlíková néni Mrázek úrnak, a Megaszatócs Center üzletvezetőjének. Ellenségesen, füsttől kivörösödött és könnybe lábadt szemmel méregették egymást. – És ha valaki megmondja nekem, amikor átengedtem a telket, amin most a maga üzlete terpeszkedik, hogy egy szép napon hipermarketet telepítenek az orrom alá... nahát! A füst, fiatalember, nem az én faleveleimből származik, hanem abból a rengeteg hulladékos zsákból, amit áthajigálnak a kertembe a maga förtelmes üzletéből!

Karel és Vendulka megkurították a túlságosan hosszú nőtt ágakat, és kigyomlálták a dudvás aljnövényzetet, azt ugyanis a csaknem teljesen fogatlan Dorottya táplálékként már nem vehette számításba.

– Tisztára hülyék vagyunk! – mondta Vendulka.

– Hogyhogy? – kérdezte Karel.

– Egy vagonába kerülne Havlíková néninek, ha fizetne ezért a munkáért. Kár volt kirúgni azt az Jaroslav nevű kertészt.

– Ennyit megtesz az ember egy hajlott korú hölgy kedvéért – mondta Karel. – Nem is dolgoztunk olyan sokat.

– Hát *te* aztán tuti, hogy nem – vágta rá Vendulka.

Aznap megismerkedtek Havlíková néni rokonaival is. Az unokaöccse, Vendelín látogatta meg az öreg hölgyet a feleségével, Márinkával, meg az egy szem fiacskájukkal, Pepíkkal.

– Nénikém, fölhívott Mrázek úr a hipermarketből – jelentette be Vendelín. – Azt mondja, megőrül az iszonyú füsttől. A múlt héten harminc százalékkal esett vissza a forgalma. Még koldusbotra jut a végén.

– A rusnya kis mitugrásza! Inkább azon járna az esze, hogy olcsóbban adja a vacak portékáit. Volt képe fölhívni téged, még ilyet! Dorottya! Hagyd békén azt a gyereket! – reccsent rá Havlíková néni a birkára. Pepík hanyatt feküdt a földön, miközben Dorottya, egyik lábával a fiú mellkasán, az arcába lihegett. Pepík keservesen nyüszített.

– Tessék már lekergetni azt a nyomorult dögöt szegény Pepíkről! – mondta Pepík anyja.

– Vendulka! Ugye megmented szegény fiút? – mondta Havlíková néni a fejét csóválva. – Mintha ő nem volna elég nagy és komisz, hogy kiszabadítsa magát!

– Ki az a Vendulka? – kérdezte Mária.

– Két ifjú barátom közül az egyik. Ez meg itt a másik: Karel. Mostanában sokat segítenek nekem – magyarázta Havlíková néni.

– Ki hallott még ilyet? – szörnyülködött Mária. – Okos dolog beeregetni a portájára és a házába mindenféle vadidegeneket? – Árnyalatnyit lehalkította a hangját. – Mindenéből ki fogják forgatni. Annyi rémes esetet hallani manapság!

– Ahogy mondtam is már, Mária, de nevetlenül félbeszakítottál, sokat segítenek nekem mind a ketten. Ugyanezt sajnós nem mondhatom el egyesekről, akikről pedig jogosan várnék segítséget. – Havlíková néni haragos pillantást lövellt Pepík felé. – Ismered a két kis barátomat, fiacskám? Úgy látom, ti nagyjából egykorúak vagytok, és a fejlődésnek ugyanabban a borzalmas szakaszában jártok.

– Igen. Azazhogy... nem. Nem is tudom – mondta az anyjához tapadó Pepík. – De igen. Azt ott ismerem – mutatott Karelra. – Ő valamilyen Karel... az enyveskező Karel. De nem abba az iskolába jár, ahová én.

– Enyveskező? – kérdezte Mária. – Hogy érted ezt, Pepícek?

– Meg kell szabadulni attól a nyomorult birkától, néni – mondta Vendelín. – Ahogy szegény Pepikünkre néz... meg kell szabadulni tőle. Közveszélyes!

– Megszabadulni? Mit beszélsz? Hogyan szabaduljak meg tőle, Vendelín? – mondta Havlíková néni. – Mi a csudát akarsz ezzel mondani, édes fiam?

– Közveszélyes! – sietett Mária a férje segítségére.

– És utálok, mint a bűnt – morogta Pepík félhangosan. – Ez nem is birka, hanem bölény.

Havlíková néni kihúzta magát, és mindenkinél magasabbnak látszott. – Ugyan szíveskedjete már megmondani: hogy a nyavalyába képzelitek, hogy nyugodtan pihenhetnék éjjel az ágyamban? Egy magamfajta idős és védtelen hölgy, teljesen egyedül, amikor mindenki tudja, mit jelent ez a mai gonosz világban, ahogy épp az imént szíveskedtéül kifejtteni nekem, Mária... Mire mennék az én derék, mindenre árgus szemmel ügyelő Dorottyám nélkül? Hát istenemre mondom, nem! Az én hűségem Dorottyámnak még hosszú esztendei vannak hátra.

Vendelín, Mária és Pepík fürkész tekintettel mustrálgatta Dorottyát. Szemernyi jóindulat se volt a három szempárban. Roppant óvatosan haladtak el a birka mellett, és követték az idős hölgyet a ház belsejébe.

– Ha rajtuk áll, nem hiszem, hogy Dorottyá sokáig húzza – mondta Karel Vendulkának.

– Ne beszélj marhaságokat – mondta Vendulka. – Dorottyá a legaranyosabb öreg birka a világon. Nincs ember, aki bántani akarná.

– Ez a birka egy kiállhatatlan dög, te is jól tudod – mondta Karel. – Egy utálatos, kiállhatatlan dög, tanúsíthatom. – Karel megdörzsölte a hátsó fertályát. – Ennek a birkának halvány göze sincs róla, hogy hol a helye.

– Miért, hol a helye?

– Birkának karámban a helye – mondta Karel határozottan. – Utána meg a hűtőszekrényben. Aztán a tányéromon. Vagy karámban, aztán gyapjúbálában, aztán a testemen, ruhába szőve. Énszerintem birkáknak semmi keresnivalójuk a Rézműves utcában, a néni kertjében.

– Ebből is látszik, milyen bunkó vagy, Dorottya viszont milyen okos. Havlíková néni Dorottyája Istennek egy különlegesen értelmes birkája. – Vendulka jól megnézte Dorottyát. – Kíváncsi vagyok, lehetnének-e kisbárányai. Látom, jó kövér. Úgy szeretnék egy barikát!

Elég ritkán fordult elő, hogy Vendelín, Márinka, meg a fiacskájuk, Pepík látogatóba ment a nénihez. Az volt az egyetlen közös vonás hármójukban meg Havlíková néniiben, hogy ugyanabból a családból származtak. – Ezt nem vethetitek a szememre – mondta a néni Vendulkának és Karelnak.

– Miért? – kérdezte Karel.

– Mert Vendelín a nővérem lányának a fia – mondta Havlíková néni.

– És a néni nővére hol van?

– Alena nővérem meghalt. Akárcsak a lánya, Lenka. Tragikus körülmények között. – Havlíková néni nem szolgált bővebb magyarázattal. – Vendelín az egyetlen élő rokonom. Olyan kereszt ez, amit viselnem kell holtom napjáig.

– Na meg Pepík – mondta Vendulka.

– Ki? – kérdezte Havlíková néni. – Mielőtt a nővérem meghalt... kótyagos egy teremtés volt szegényke... azt találtam ígérni neki, hogy egy szép napon mindez – mutatott körbe Havlíková néni – Vendelínre száll majd. Vendelínt, tudjátok, a nővérem nevelte föl. Mondogattam is neki, hogy elég gyatra munkát végzett.

– Úgy tetszik érteni, ha a néni meghal, Vendelínre száll a háza meg minden? – kérdezte Karel.

– Órá bizony.

– És Dorottya? – kérdezte Vendulka.

– Birkát nem vihetek magammal a másvilágra, kislányom – mondta Havlíková néni élesen. – Különben is benneteket bízalak meg Dorottya gondozásával. Mit gondoltok, ugyan mi a csudáért pazarolok rátok ennyi időt és fáradságot?

– Azt hittem, szereti a társaságunkat – mondta Karel. Körbepillantott. – Meg a munkánkat a kertjében.

– Lehetséges – felelte Havlíková néni. – Most pedig lássatok hozzá, takarítsatok ki azt a sarkot, és ha végeztetek, iszunk egy csésze teát. Hoztál abból a finom fánkából, fiam? Kezdem megszeretni. Én majd a fánkot veszem pártfogásba, ti meg ehettek az omlós sütiből.

Vendulka és Karel továbbra is eljárt Havlíková nénihez. Hol hetente, hol kéthetente, rendszerint szombati napokon. A két gyerek másutt, mint Havlíková néni házában, nem érintkezett egymással. Karelnek is megvoltak a maga barátai, meg Vendulkának is. Útjaik az iskolában sem keresztezték egymást. Hamarosan feledésbe merült a városunk hajlott korú polgárainak gondjait és emlékeit kutató anyaggyűjtés, bár néhány körülmény még sokáig emlékezetes maradt.

Pelinkáné kölcsönkérte a vajköpülőt a Helytörténeti Múzeumból, és sikerült ke-
rítene egy nénikét is, aki ötven-hatvan évvel korábban házi vaját állított elő. Az osztály élvezte a szemléltető oktatást, a tanterem úszott a tejszínben. Pelinkáné ezután kerített egy idős parasztot, akinek az istállójában egy vénséges igásló meg egy még vénségesebb faeke állodogált. Szemléltető oktatásra vonult ki az osztály. A ló először nem hagyta magát megfogni, aztán nem engedte, hogy fölszerszámozzák. Az öreg gazda közölte Pelinkánéval: – Isten ellen vét, aki ilyesmire kíváncsi –, a fiához így szólt: – Bohumil! Eredj, indítsd be azt a nyavalyás traktort, és szántsd föl a gyöpöt! –, a lóhoz pedig imígyen: – Jól jegyezd meg, amit mondok: a jövő héten eladlak kutyatápnak! – Ezek után Pelinkáné gyerekei a karám körül furikáztak a traktoron, míg a szakadó eső vissza nem kergette őket az iskolába.

Havlíková néni második és egyben utolsó interjúja óriási sikert aratott. Joszif Visszarionovics Sztálinnal szőtt barátsága nem tartott tovább egyetlen hétvégénél. Havlíková néni úgy döntött, ajánlatos lesz mielőbb hátat fordítania Oroszországnak. Joszif Visszarionovics nem túlságosan rajongott érte, ha mániákus gyilkosnak és az emberi faj jövőjét fenyegető közellenségnek nevezik. Havlíková néni Finnországba illant át nagy hirtelen, onnan meg Svédországba. A néni természetes életre vágyott, és Svédország, az éjféle nap országa szerinte pont erre van kitalálva, mert ott örökké nappal van. Aztán irány az Egyesült Államok, pontosabban Chicago, ahol Havlíková néni megkezdte rövid, de annál tündöklőbb cirkuszi pályafutását – eleven ágyúgolyóként.

„Ó, a szesztilalom napjai! Csodálatosak voltak! Csodálatosak! Egyszerűen csodálatosak!” Havlíková néni hangja.

„Mi az a szesztilalom?” Vendulka hangja.

„Hát semmit sem tanítanak nektek az iskolában?” Havlíková néni hangja.

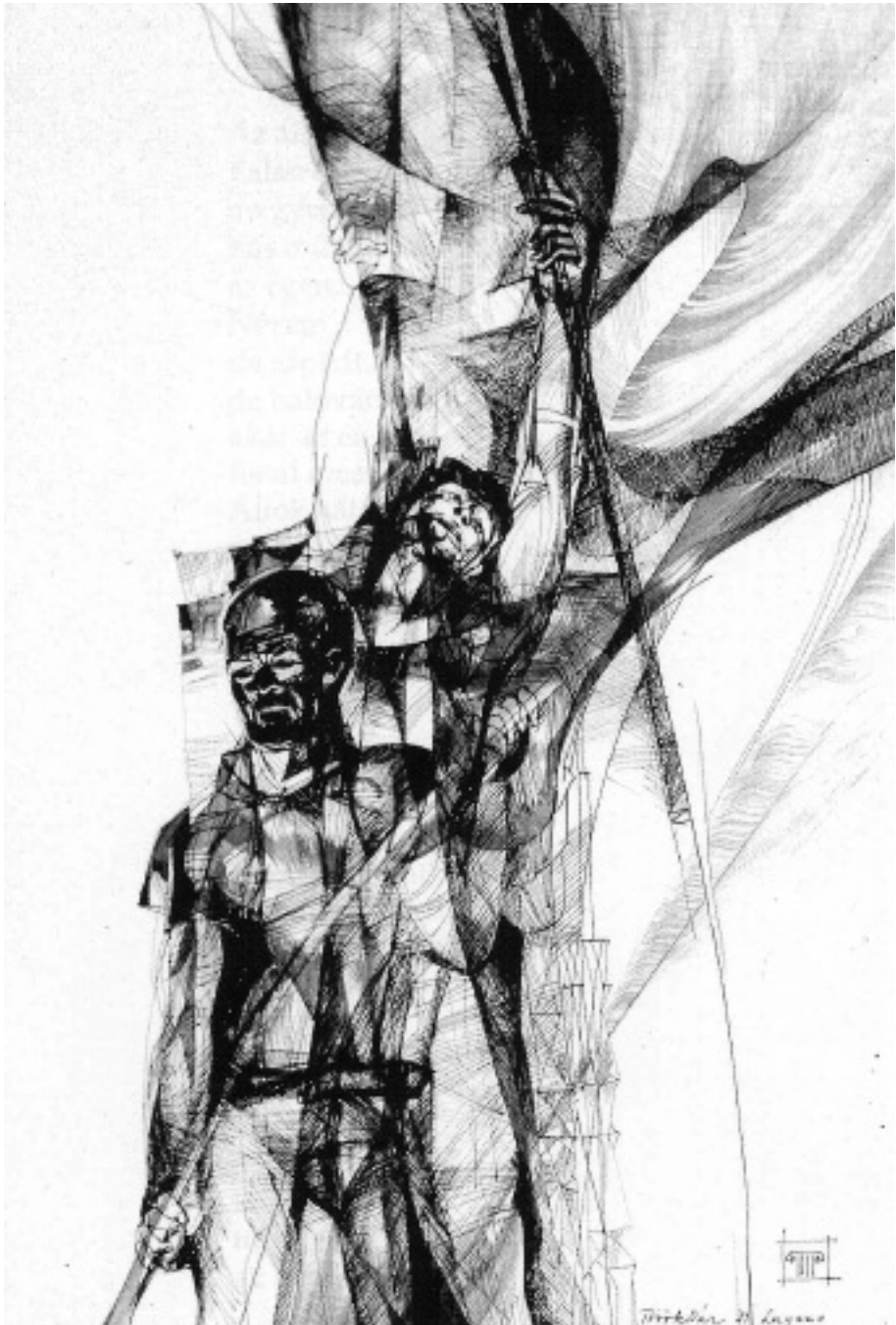
„Olyasmit, aminek van értelme, nem sokat.” Karel hangja. „A Felsővárosi Iskola alig talál rendes tanárokat. A tisztelendő atya is mondta múlt vasárnap a nagymisén.”

„Ez egyáltalán nem lep meg, ha olyan csibészeket kell elviselniük szegény ördögöknek, mint ti ketten!” Havlíková néni hangja.

– Halljuk tovább! – nógatta Pelinkáné a kazettás magnót.

„Alighanem a szesztilalom volt az Egyesült Államok történelmének legizgalmasabb időszaka. Szerintem legalábbis. A szesztilalom azt jelentette, hogy pia nuku. De egy csöpp se ám! A piálás törvénybe ütközött. Hej, istenkém, micsoda izgalmas idők voltak!” – sóhajtott a néni.

„Én egyáltalán nem tartom izgalmasnak.” Vendulka hangja. „Az apukám beleőrülne.”

Török Pál: Forradalmi zászló, 1956

„Bármennyire tiltotta is a törvény, mégis az egész ország úszott az itókában. Úgy csempészték be a határon túlról, északról, Kanadából. Hallottatok már Kanadáról? Nem?” Havlíková néni hangja.

– Nem hiszem, hogy ennek a hallatlanul érdekes interjúnak sok köze volna a régiek ifjúkorához – szólta Pelinkáné. – Karel! Vendulka! Itt talán abba is hagyhatnánk. Igazán kitettetek magatokért.

De senki sem figyelt Pelinkánéra, mert Karel fölerősítette a hangot, és csak az hallatszott, ahogy Havlíková néni a mély és sok szálú kapcsolatról beszél, mely egy Marco nevű férfihoz fűzte. Marco teherautóknak volt a tulajdonosa, melyeken ten-gernyi illegális piát csempészték át Kanadából az Egyesült Államokba. Olyan barátság volt ez, ami egy életen át kitart, ha egy édességboltban egy bizonyos Manfredo nevű alak géppisztolysorozattal szitává nem lyuggatja Marcót, egykor a legjobb barátját. Hej, pedig Marco a legszebb férfikorban járt! Mindezek folytán Havlíková néninek annyi ideje maradt csupán, hogy még egyszer kilövettesse magát a cirkuszi ágyúból, fölvegye a hetibérét a veszélyességi pótlékkal együtt, golyóálló autóban keresztülszá-guldjon az Egyesült Államokon, föl pattanjon egy gőzhajóra, és visszatérjen a jó öreg Európába, végül pedig a szülővárosába.

– Tudjátok, mi a folytatás? – kérdezte Vendulka az osztálytól.

– Mi? – kérdezte Pelinkáné riadtan.

– A néni azóta is itt él a városunkban – mondta Vendulka. – Azt mondja, három emberöltőre elegendő izgalomban volt része, eljött az unatkozás ideje.

– Hála istennek! – mondta Pelinkáné.

– Nem sokkal azután, hogy a néni hazajött, meghalt az apukája, és a néni meg-örökölte a házat, meg körülötte az összes földet, azt a telket is, ahol most az iskolánk áll. Ha megszorult, eladogatott kisebb darabokat. És feleségül ment Miloš Havlíkhoz, aki borzasztóan odavolt a néniért, míg meg nem halt, pedig ő volt a legunalmasabb férfi a világon – fejezte be Vendulka.

– Nem csodálom, hogy kissé unalmasnak találta a férjét – jegyezte meg Pelinkáné.

– Alphonse, Sztálin, meg a chicagói Marco után! Hihetetlen! – Megcsóválta a fejét, és halkán így szólta magában: – Ugyan ki hitte volna a vén csoroszljáról? Okvetlenül kölcsön kell kérnem a szalagot néhány éjszakára!

– Az emberek méltatlanul alábecsülik a birkát – jelentette ki Havlíková néni. – Pedig rengeteget tanulhatunk tőlük.

– Például mit? – kérdezte Karel.

– Például intelligenciát – mondta Havlíková néni. – A Dorottyán végzett meg-figyeléseim erről győztek meg. Kiemelkedően intelligens állat. Egyébként három bir-kafajtának a keveréke.

– Honnan tetszik tudni? – kérdezte Vendulka.

– Egy birkatenyésztőtől. Az ilyen keverékek sokáig élnek. Már ha kapnak rá esélyt – mondta Havlíková néni.

– Kevés birka él olyan sokáig, mint Dorottyá – mondta Vendulka. – Kár, hogy a fogai...

– Kutyabajuk a fogainak – mondta a néni –, mivelhogy egyetlen foga sincs.

– Protézis kéne neki – vetette közbe Karel. – Anyukámnak is van protkója. Irtó nagy vendégség volt nálunk, és az egyik vendég ott felejtette a fogsorát. Anyukám eltette öreg napjaira.

– Bölcs gondolat – mondta Havlíková néni.

– Nem hozhatnánk el, hogy Dorottyá kipróbálja? – készségeskedett Karel.

– Igazán kedves tőled, fiam, de nincs rá szükség – mondta Havlíková néni.

– Megfulladna tőle – mondta Vendulka.

– A birkának nincs szüksége műfogsorra. – Havlíková néni rájuk szegezte a tekintetét. – Vessétek jól az agyatokba: száraz kenyér, egy kis cukor, meg fél liter tejeske. Télen meg kell majd melegítenetek, nehogy túlságosan hideg legyen. Mármint a tej. És ne feledkezzetek meg az apróra vágott, leheletnyit megpárolt káposztáról sem. Mondjuk hetente egyszer vagy kétszer, világos? Igen fontos a bélműködés szempontjából.

– Minek a szempontjából?

– Hogy mozgásra serkentsé Dorottyá beleit, kislányom. A tejbe áztatott kenyértől hajlamos a szorulásra. Ez lesz tehát a dolgotok. Egyszerű föladat. Meglátjátok, Dorottyá nem lesz nyűg a nyakatokon.

– És a birkanyírás? – kérdezte Karel.

– Kettőtökre hárul az is. Mindenben a józan eszetekre hallgassatok. Mindig osszátok meg a terheket. Bár a birka igazán nem mondható tehernek.

– Nem hát – mondta Karel. – *Nyírás*kor biztos nem. Amikor levágjuk a gyapját. Mert van rajta dögivel.

Havlíková néni végignézett Dorottyán. – Hát igen. Jól mondod! Ideje, hogy megnyiratkozzon. Borzasztóan nehéz juhtenyésztőt keríteni, aki hajlandó el- és visszafuvarozni a drágámat. A múltkor is...

– Annyi gyapjú van már rajta, hogy jó ideig futja belőle kenyérré meg tejrre – jegyezte meg Karel halkán.

– Ha arra célzol, hogy sajnálod tőle az ennivalót, fiacskám...

– Ugyan dehog, Havlíková néni – vágta rá szaporán Vendulka. – Szó sincs róla! Gondoskodni fogunk Dorottyáról. Különben is, a néni még sok-sok évig köztünk lesz. Emiatt ne fájjon a feje. – Belerúgott Karel bokájába.

Havlíková néni fölállt. – Meg fogjátok látni, se Dorottyá, se én nem leszünk hátlatlanok – mondta.

– Ezt hogy értsük? – kérdezte Karel.

– Vedd föl a tálkáját, fiacskám – mondta a néni, és Dorottyá kékesfehér etetőtálkájára mutatott. – Add csak ide! – Kivette a fiú kezéből. – Tudjátok, mi ez? – recscent rájuk.

– Egy régi tál – mondta Karel.

– Pontosan. És több is van belőle – mondta Havlíková néni. – Nem is kevés.

– Akkor Dorottyának mindig lesz majd tála – mondta Vendulka.
– Hamarosan elviszem az összes értékeket az ügyvédemhez, Oldřich Vacátkóhoz, a Vacátko, Vacátko és Vacátko ügyvédi irodába. Hallottatok már róluk? – kérdezte Havlíková néni.
– Nem – felelte Karel. – Miért?
– Mindegy – mondta Havlíková néni. – Ming és Csing.
– Így hívják az ügyvédeket? – kérdezte Vendulka.
– De miért is strapálom magam? – csóválta meg a fejét Havlíková néni. – Untig elég, ha annyit mondok: dr. Oldřich Vacátko a megbízásom szerint fog eljárni. Ha elpatkolok, viseljétek gondját Dorottyának, és ha megnőtök, tiétek lesz a kínai porcelán. Most menjetek. Kivagyok, mint a liba.

Hazafelé menet Vendulka megkérdezte Kareltól: – Mi volt ez a rizsa a tálakról?
– Azt hiszem, kezd begolyózni az öreg csaj. Talán azt akarta mondani, ha Dorotya eltöri a tálát, és újabbra lesz szükségünk, el kell mennünk ahhoz a Vacátko ügyvédhez. A fene se érti. Szerintem jó lesz neki egy műanyag vödör is. – Vendulkára nézett. – Ide süss, én nem akarom gondját viselni ennek az alávaló vén dögnek. Havlíková néni jobban tenné, ha életben maradna.
– Életben is marad – mondta Vendulka. – Anyukám szerint az ilyen öreg nénik szinte örökké élnek.
– Ő csak tudja – mondta Karel. – Énszerintem Havlíková néni már félig meg van buggyanva.
– Csak öreg – vélekedett Vendulka –, amilyen egyszer te is leszel majd. Már ha addig föl nem akasztanak.

– Mi az a Csing és Ming, anya? – kérdezte Karel vacsorázás közben.
– Fogalmam sincs, Karel fiam – mondta Boháčekné.
– Valamilyen régi tányérok – mondta Karel.
– Egy frászt – dorongolta le Václav Boháček. – Ugyanaz, mint a kung-fu. Tök ugyanaz. Vagy mint a karate. Amikor tányérhalmokat törnek össze. Tök jó!
– Életében először az öcséd igazat mond, Václav – mondta az apjuk. – A Ming és Csing *csakugyan* ősrégi tányérfajták. Régi kínai porcelán. Nagyon régi. Kisebb vagyont ér minden darabja. Furcsa, hogy épp a napokban olvastam a témáról.
– Miért vagy rá kíváncsi? – kérdezte Václav.
– Semmi közöd hozzá – mondta Karel.
– Fiúk! Fiaim! – szólt rájuk Boháčekné.
– Apa! Anya! Szerintem Karel megfújta egy ilyen tányért. A nyakamat rá. Nem mondhatjátok, hogy nem figyelmeztettek benneteket!

NEGYEDIK FEJEZET

Havlíková nénit elragadja a halál

A tejesember fedezte föl, hogy Havlíková néni alvás közben békésen elhalálozott. Arra lett figyelmes, hogy Dorottyá hangosan és makacsul béget, követeli a reggelijét, a tejbe áztatott cukros kenyeret. Dorottyá nem volt hozzászokva, hogy megvárakoztassák. A tejesember bement, hogy körülnézzen.

Két nap is beletelt, mire Dorottyá újra jóllakhatott kedvenc eledelével. Addig néhai gazdájának ősvadonszerű, úgy-ahogy ráncba szedett kertjében gaz- és fűfélék legegésével, magyarán nyers kosztal volt kénytelen beérni.

Havlíková néni unokaöccse, Vendelín, meg az orvos és a temetkezési vállalkozó nagyjából egyszerre érkezett a Rézműves utcai házhoz. – Halottszemlét kell tartani – mondta az orvos –, mert a néni itthon halt meg.

– Remélem, nem tart sokáig – mondta Vendelín.

– Jézus Mária! Az meg ott micsoda? – mondta a temetkezési vállalkozó, megpillantva Dorottyát a bokrok közt.

– A nénikém birkája – mondta Vendelín.

– Ha nem mondja, az életben rá nem jövök – jegyezte meg a temetkezési vállalkozó. – Azt hittem, bölény.

– Hát igen... Még néhány nap, és ha akad egy kis időm, többé nem rontja itt a levegőt. Rakétasebességgel követi a nénit – jelentette ki Vendelín.

Az orvos és a temetkezési vállalkozó Vendelínre sandított. – Megbeszélhetnénk a koporsó dolgát? – mondta a temetkezési vállalkozó. – Pompás faanyagunk érkezett a minap, igazán remek áru. Havlíková néni városunk köztisztületben álló polgára volt. Igazi nagyasszony! – Igaz, sosem találkozott vele, de azért hallott róla egyet s mást.

– Csak semmi luxus! – tiltakozott Vendelín. – A nénit nem vetette föl a pénz. Egyáltalán nem örülne neki, ha csicsás koporsókra pazarolnánk a kevéske pénzét. Inkább valami egyszerűt ajánljon.

A doktor meg a temetkezési vállalkozó megint egymásra, majd Vendelínre nézett. Ezúttal a szemöldöküket is fölfonták. Az elhunyt nem csekély vagyona és birtoka ugyanúgy közismert volt, mint jeles személye. – Temetés vagy hamvasztás lesz? – kérdezte a temetkezési vállalkozó. – A hölgy melyiket óhajtott volna?

– Mibe kerülnek? – kérdezte Vendelín, miközben kiléptek a ház verandájára, magára hagyva az orvost, hogy kitöltjön néhány nyomtatványt. Vendelín körbehordozta tekintetét az immár sajátjának tekintett birtokon. Mélyen beszívta a kert párás, földszagú levegőjét. – Mindennek el kell tűnnie – dűnnyögte maga elé.

– Egyikünk sem élhet örökké – szólt a temetkezési vállalkozó, félreértve Vendelín szavait, és kezét vigasztalón az örökös vállára fektette. – A hölgy jócskán benne volt már a korban.

– Parkolóhely lesz a helyén – mondta Vendelín.

– Öö... izé... – hebegte a temetkezési vállalkozó, a helyzethez illő szavak után kutatva emlékezetében. – Visszatér föld a földhöz, hamu a hamuhoz – mormolta, miközben leballagtak a lépcsőn a kert félhomályába.

Nagy bánatában Vendelín meg is feledkezett a birkáról. Dorottya ágyúgolyóként vágódott elő a bokrok alól. A hatalmas gyapjas lövedék a térdén találta el. Mivel ő nehezebb volt, mint a fia, Pepík, nem is szállt el sem olyan messzire, sem olyan gyorsan. Viszont az ő röpülése sokkal nagyobb ricsajjal járt. Velőt rázó hangok hallatszottak: inkább sikolyok, mint kiáltások. Vendelín súlyos kárt tett egy későn virágzó gyönyörű kaméliában. Dorottya elégedetten visszaporoszkált a bozótba, és továbbra is dühösen mustrálgatta áldozatát. A temetkezési vállalkozó lejött a verandáról, a doktor is kilépett a házból. Mind a ketten megtették, ami tőlük tellett, hogy kliensüket kiszabadítsák a bokrok közül.

– Birkapörkölt – motyogta Vendelín –, birkapörkölt. Föl leszel transzírozva, birka!

A néhai Havlíková nénitől egyszerű, de ünnepélyes szertartáson vettek végső búcsút a huszita templomban. Rengetegen voltak. Csakugyan egy korszak ért véget a néni halálával. – Nem mindennapi asszony volt – dünnyögte jól hallhatóan a polgármester a szertartás után, miközben a gyászoló közönség a templom körül álldogált. Kénytelen-kelletlen szét kellett oszolniuk („Indulj, község, nincs vendégség!”), mert Vendelín és Mária sebtében úgy döntött: az egész népséget, amely eljött leróni végső kegyeletét, mégsem hívják meg egy pohár italra.

– Nem mondhatnám, hogy a néni bárkivel is különösebben jóban lett volna. Úgy gondoltuk, ezt senki sem várja el tőlünk – mondta Vendelín a polgármesternek.

– A temetés utáni eszem-izom különben is gusztustalan – mondta Mária. – Végül is ez nem focimeccs! Persze mindnyájunkat fölkaavart a néni váratlan halála. Tudja, a gyász mindenkire másként sújt le – fejezte be.

– Van, akinek a zsebét találja telibe – mondta az orvos a polgármesternek, miután Vendelín és Mária arrébb lépkedett, hogy bánatos sutyorgásával más gyászolóknak is megtöltse a fülét.

– Csak ennyi az egész? – kérdezte Karel Vendulkától.

– Azt hiszem, ennyi. Anyu szerint a husziták nem olyanok, mint mi, katolikusok. Amikor Jaromír bácsikám meghalt, nálunk halotti tor is volt. Egy hétig tartott – mesélte Vendulka. – Talán még most is tartana, de anyunak tele lett a hócipője, és bejelentette: a saját kezével fojt meg mindenkit, ha azonnal el nem takarodnak a házuktól.

Mivel Karel és Vendulka az elhunyt Havlíková néni közeli ismerőse volt, Pelinkáné megengedte nekik, hogy részt vegyenek a templomi szertartáson. Nagy hirtelen szinte az egész osztály rádöbbsent, hogy így vagy úgy mindenki közelről ismerte a néhai Havlíková nénit. Pelinkáné szívesen elengedte őket. De a gyerekeknek nemigen tetszett a gyászszertartás.

Karel és Vendulka közhírré tette a nénitől nyert bizalmas értesülését, hogy jó néhány hajlott korú személy is jelen lesz a temetésen: réges-régi jó barátok a néni párizsi, svédországi és chicagói napjaiból. Állítólag Sztálin is készült eljönni Oroszországból, vagy legalább hangszalagra rögzített üzenetet küld. Azt is rebesgették, hogy a koporsó fejrészénél közszemlére teszik az aktot, amelyet Alphonse festett a néhai Havlíková néniről. Karelnak azt is sikerült elhíttetnie néhány osztálytársával, hogy a megboldogult koporsóját a huszita templom kertjében fölállítandó óriási ágyúból fogják kilőni a mennyország felé. Másként huszíták ugyanis nem juthatnak a mennybe...

A részvevők többsége keservesen csalódott várakozásaiban. – Hát mégiscsak igaza lett a néninek – mondta Vendulka. – Csakugyan itt hagyott bennünket.

– Te csak most vetted észre? – mondta Karel. – A halottas kocsi már tíz perce elment.

– És mi lesz Dorottyával?

– Ő nem hagyott itt bennünket – mondta Karel. – Ha jól tudom.

– Fárasztó vagy. Piszkosul fárasztó. Ide süss! Megállapodtunk a nénival. Úgyhogy ezentúl gondját kell viselnünk Dorottyának. Akár tetszik, akár nem. Nincs kecmec. Csak... – Vendulka elbizonytalanodott. – Csak azt nem tudom, hogyan fogjunk hozzá.

Karel történetesen egyetértett Vendulkával.

– Tudom – mondta. – Rájöttem, mi az a Ming és Csing.

– Én is – mondta Vendulka. – Anyu szerint muzeális cuccok.

– Nyomás, szerezzünk kenyeret meg tejet – szólt Karel. – Akár indulhatunk is.

– És beszéljük meg, mit kezdjünk a birkával – mondta Vendulka.

– Én tudnék mit kezdeni vele – mondta Karel.

Vendulka ránézett. – Hát persze. Csakhogy *azt* nem tehetjük, érted? – Tekintetét továbbra sem vette le a fiúról. – *Arról* szó sem lehet!

– Nem hát. Tudom én azt – sóhajtott Karel. – Gondját kell viselnünk a nyavalyás vén dögnék. – Fölnézett az égre. – A néni kedvéért. Gondolom, valahol odafent van.

– Szerintem is – mondta Vendulka –, és jót nevet rajtunk. Hát akkor indulás!

ÖTÖDIK FEJEZET

Kis híján Dorottyát is elragadja a halál

– Nem fér a fejembe, hová tűnik mostanában az a rengeteg kenyér – mondta Boháčekné, Karel anyja. – Naponta legalább két veknit elpusztítanak.

– Feneketlen a srácok bendője – mondta Karel apja.

– A tejről nem is szólva! Vedelik, mint sivatag az esőt. Muszáj lesz megemelned a kosztpénzt, ha továbbra is ebben az iramban fogy az ennivaló – mondta Boháčekné.

– Nem emelhetem meg, ha egyszer nincs miből, anyukám – érvelt Boháček úr. – A fiúk növekedésben vannak.

– Értem én... De azért az sem ártana, ha az apjuk nem töltené minden estéjét a kocsmában. Elvégre a te fiaid.

– Biztos vagy benne? – kérdezte Boháček úr mélabúsan.

Az első hét baj nélkül eltelt. A néhai Havlíková néni háza lezárva, elhagyottan állt. Mikor Karel és Vendulka egy félreeső, kandi tekintetek elől eldugott sarokban átmászott a hátsó kerítésen, az egyetlen életjelet a bokrok alól előnyargaló Dorottya adta. Ki volt éhezve, türelmetlenül várt a kenyerére, a tejére, no meg a leheletnyit megpárolt káposztájára. Nem tudták megmelegíteni a kosztját, de Dorottya nem orrolt meg érte. Nagy lelkesedéssel tüntetett el mindent, amit csak hoztak neki.

– Mit gondolsz, Karel, a néni unokaöccse megfeledkezett Dorottyról? – kérdezte Vendulka.

– Nem hinném – felelte a fiú. – Szerintem Vendelín meg a neje, meg a kölykük... hű, de kicsipkézném a pofáját!... csak arra várt, hogy Havlíková néni fűbe harapjon. Ezt a nénitől tudom.

– Ilyet nem mondott a néni – tiltakozott Vendulka. – Szerintem inkább dr. Vacátko hűtötte le őket, a Vacátko, Vacátko és Vacátko ügyvédi irodából. Lehet, hogy Vendelínnek totál kiment a fejéből, hogy itt most már minden az övé – mondta a lány reménykedve.

– A jövő héten te szerzel kenyeret – közölte Karel. – Anyám folyton panaszkodik, hogy mennyit kajálok.

– Lophatnál is – mondta Vendulka kedvesen.

– Nem mondhatom meg neki, hogy egy birkával zabáltatjuk meg – mondta Karel. – Nem hinné el.

– Van egy kis diszkont bolt – mondta Vendulka, és öntött még egy kis tejet Dorottya műanyag vödrébe –, tudod, ott a buszmegálló mellett. Minden péksütemény ki van rakva a pultra. Meglovasíthatnál néhány kiflit. Ha nincs kenyér, Dorottyának a péksütemény is jó.

– Azt mondja a mamám, a Megaszatócs Centerben szombaton olcsóbban adják a szikkadt kenyeret. Pizok olcsón meg lehet venni. Azt mondja, ezután azt kell, hogy együk. Szerintem legjobb lesz, ha te is, meg én is szikkadt kenyeret veszünk a birkának. Te is, meg én is – tette hozzá nyomatékosan. Mogorván méregette Dorottyát. – Mit gondolsz, meddig él még? – kérdezte. – Nem hiszem, hogy hiányzik neki a néni.

– Akkora étvágya van, hogy nyolc-kilenc évet dalolva élél még szerintem – mondta Vendulka vidáman. – Legalábbis remélem. Dorottya szívós állat.

– Én pedig nem fogom azzal tölteni az életem következő nyolc-kilenc évét, hogy egy vén birkát zabáltassak – mondta Karel. – Addigra fölnövök.

– Mármost a börtönben – vágta rá Vendulka.

A vén birka gondozásával járó nehézségek a második hét közepétől kezdtek sűrűsödni.

Vendelín és Mária nem felejtette el, hogy immár ők a tulajdonosai a megboldogult Havlíková néni házának, berendezéssel és telekkel egyetemben. Miként arról sem feledkeztek meg, hogy Dorottyá is rájuk szállt. Egy délután odafentről, a ház tornácának biztonságából éppen a birkát méregették. – Mit kezdünk szegény állattal? – kérdezte Mária.

– Délután beugrok Paroubek úrhoz. Akármilyen öreg birka, azért még meg lehet vele pakolni a hűtőládát. Megér pár ezer koronát – mondta Vendelín.

– Hát igen – mondta Mária –, csakugyan megváltás volna már neki. Leri róla, mennyire hiányzik neki a néni. – Dorottyá a földet kapálta, és le nem vette a szemét Pepíkről, aki a szülei mögé húzódott. – Amúgy is fogytán a hűtőlárában a hús – tette hozzá Mária.

– Megöliték, apa? – Pepík szeme kiguvadt, és széles vigyor terült el az arcán. – Hű, de szuper! – Boldogan szuszogott.

– Megöljük?? Jaj, de randán beszélsz, fiacskám – pirított rá Mária. – Hiszen csak egy oktan állat!

– Nemsokára egy kinyiffantott oktan állat lesz belőle – mondta Pepík. – Piff-puff! – irányozta pisztoly alakúra görbített ujjait Dorottyára. – Szétloccsantjuk a fejedet, birka. – És újra elvgyorodott.

Paroubek úr, a hentes egyáltalán nem lelkesedett, mikor Dorottyát kezdték kínlgatni neki. – Ha valamire most végképp nincs szükségem, Vendelín, hát az egy újabb birka – mondta a hosszú sor félbe meg négybe vágott élettelen birkára mutatva, melyek kampókon lógtak a mészárszék hátsó falán. – Ezeket se bírom eladni. Pedig prima áru. – Összecepte a húst a hozzá legközelebb lógó birkacombon. – Persze – kacsintott rá Vendelínre, és hüvelykujját a mutatóujjához dörzsölte –, ha megfizeted, szívesen átveszem.

Első ötletéről, hogy néhány ezrest keres Dorottyán, Vendelín már letett, s azt kezdte fontolgatni: esetleg elajándékozta az állatot. Odáig azonban még nem jutott, hogy netán fizessen is érte, csak hogy megszabaduljon a vén dögtől.

Zdeněk, a hentesinas húzta ki Vendelínt a csávából. – Én átvenném magától, Smitčka úr – szólalt meg, és szőke haja tövéig elvörösödött. Zdeněknek nem volt kenyerre a sok beszéd.

– Te? – mondta Paroubek úr, Zdeněk főnöke. Alaposan meglepte, hogy Zdeněk szóra nyitja a száját. – Nincs itt már éppen elég birkahús? Nézze meg az ember!

Zdeněk összeszedte a bátorságát. – A haveromnak, Bohušnak meg nekem van két vadászkopónk, most vettük őket, állati sokat zabálnak. Ha jól akarja tartani őket az ember, vagyonokat költhet rájuk. Persze, csak ha a főnök úr is így látja jónak – mondta Vendelínnek roppant udvariasan, és már azt kívánta: bárcsak ki se nyitotta volna a száját.

Vendelínből megkönnyebbült sóhaj szakadt föl. Ismét megcsillant előtte a remény, hogy nemcsak megszabadul Dorottyától, hanem egy kis pénz is üti érte a markát. – Ha végeztél a munkával, ugorj be hozzánk, kölyök. Majd megalkuszunk. Ugye tudod, hol lakott az öreglány?

Vendelín, Pepík, Zdeněk, Vendulka és Karel nagyjából egyszerre, ha nem is azonos szándékokkal érkezett meg a néhai Havlíková néni házához. A beszélgetés, melyet Vendelínék folytattak, borzadályal töltötte el a bukszusok és japán akácok közt meglapuló Vendulkát és Karel.

Csak Dorottyia nem jött ki a sodrából. Éberem és türelmesen várta, hogy megessék, aztán elszórakozzon egy csöppet Pepikkal, aki most is a verandán ácsorgott.

– Hát nem is tudom, Smrčka úr... – Zdeněk megcsóválta a fejét, Dorottyáét pedig megcirógatta. A birka megnyalta a kezét, mely meglehet, halált hoz majd reá. – Nem tudtam, hogy erről van szó. – Zdeněk Vendelínre sandított. A hentesinast, bár amúgy eléggé félszeg volt, nem ejtették a feje lágyára. Rögtön fölérte ésszel, hogy Dorottyia csak púp Vendelín hátán. Olyan púp, melyet most, hogy jobban megnézte, szívesen venne a saját hátára. Micsoda írha! Micsoda gyapjú! A birka hosszú, gubancos, mocskos, loncsos gyapja megbizsergette a szívét. A tizennyolcadikat taposó Zdeněk soha életében nem látott csodálatosabb irhabundát. Lenyúzza ezt a csodás bundát a birkáról, beáztatja, kicserzi, lekeféli és átfésüli... Hát akadhat pompásabb és tökéletesebb ajándék, amivel kirukkolhat özvegy édesanyja pár hónap múlva esedékes negyvenedik születésnapján? Zdeněkről az egész város tudta, hogy majomszeretettel csüng az anyján.

Zdeněk ismét megcsóválta a fejét. – Nem is tudom, Smrčka úr – dünnyögte.

– Mondok valamit, fiam. Legyen a tiéd. Neked adom. Cserébe azért, hogy levágod – mondta Vendelín nagylelkűen. – Mindenképp meg akarok szabadulni tőle.

Zdeněk egyre csak csóválta a fejét, nem akart hinni a fülének. – Tessék? – kérdezte.

Vendelín félreértette a fiú fejcsóválását. – Szabadíts meg ettől a vén bivalytól... akarom mondani, birkától. Ráadásaként nesze, itt egy ezres. A fáradtságod díja – mondta a zsebében kotorászva.

Széles, boldog mosoly ült ki Zdeněk arcára. – Rendben van, Smrčka úr – szólt, és kinyújtotta a bal kezét. Jobb keze tovább cirógatta az ajándékbirka fejét. – De most nem tudom elvinni, Smrčka úr. Bringával vagyok. – A kapu felé bökött, ahol a bringája állt.

– Mikor jössz érte? – aggodalmaskodott Vendelín.

– Egy óra múlva. A haverom, Bohuš addigra hazaér. Van egy kis furgonja. Elszállítjuk a birkát, és Bohušék pajtájában elintézzük. – Zdeněk tudta, hogy ha a saját udvarukban ölné le a birkát, édesanyja viszolyogna a látványtól, a hangoktól meg a fölfordulástól. Meg aztán Jenda parányi kertjében nincs is elég hely a rózsák és fenyőcsemeték között.

Karel és Vendulka megborzongott rejtekhelyén. Amúgy is hűvös volt a délután, de most mintha még jobban lehült volna a levegő. Összenéztek, és szó nélkül közelebb húzódtak egymáshoz.

Pepík el volt ragadtatva. Örömmámorban úszott. – Mikor nyuvasztod ki, Zdeněk? Mikor nyuvasztod ki? Mikor? Mikor nyuvasztod ki?

– Mihelyt a haverom, Bohuš hazaér – mondta Zdeněk egyszerűen. – Bízd csak ide! Most kint jár az erdőn, ott van dolga. Miért?

Pepík valósággal zihált. – Segíthetek nektek? Mit szólsz, Zdeněk? Segíthetek? Jó?

– Nem kell ahhoz segítség, hogy kinyírjunk egy vén birkát. – Zdeněk tanácsatlannak látszott.

– De azért nézni ugye elmehetek? – Pepík szeme élénken csillogott, és ide-oda cikázott.

– El hát, apafej, jöhetsz, ha akarsz. – Zdeněk megvonta a vállát. – Egy jó óra múlva itt vagyok, Smrčka úr. – Újabb pillantást vetett Dorottyára, és még egyszer megciorógatta.

– Hát csak igyekezz, hogy mielőbb megszabadíts tőle – mondta Vendelín.

Zdeněk megindult kifelé a betonúton. Vendulka és Karel hallották a lépteit, sőt a bokrok mögül a lábát is látták. Megint összenéztek. Zdeněk már csaknem elérte a kaput, amikor Pepík, föllekesülve a reá váró gyönyörűségek gondolatától és megfélelkezve a körülményekről, hirtelen ráeszmélt, hogy fogalma sincs, hol lakik Bohuš, Zdeněk legjobb barátja. – Hé, Zdeněk! – üvöltötte. Zdeněk azonban nem fordult vissza. Pepík kiugrott az apja mögül, látványos szökkenéssel ért földet a nárciszok között, majd két-három lépést tett a kapu felé.

Pepík üvöltését, miután Dorottya oldalról nekirontott és a levegőbe röpítette – a szokásosnál jóval magasabbra –, a szomszédos Megaszatócs Center autóparkolójának mind a négy sarkában hallani lehetett, sőt bent az üzletben is.

Karel és Vendulka halványan elmosolyodott.

HATODIK FEJEZET

Dorottya menti az irháját

Vendulka Karelra nézett, Karel meg Vendulkára. A fiú megszólalt: – Most mit csináljunk?

– Nem tudom – mondta Vendulka.

– Szerintem ezzel megoldódik a gondunk – mondta Karel, és a szeme sarkából Vendulkára sandított.

Vendulka nem ment lépre. – Hova vigyük?

– Kit? – kérdezte Karel bambán.

– Az udvarotokra? Legalább anyád megtudja, ki zabál olyan sok kenyeret.

– A mi udvarunkra? – kérdezte Karel. – Eszeden vagy? Apa még annyira se kegyelmezne neki, mint Zdeněk. És anya krumplija? Meg a céklája, a kelkáposztája, meg a rengeteg sárgarépája? Miért nem a ti udvarotokra?

– Az én anyukám allergiás a gyapjúra – mondta Vendulka határozottan. – Csak műszálas holmikat visel. Dorottyától kiütést kapna.

– Akkor hova vigyük? – mondták egyszerre, és tanácsatlanul meredtek egymásra.

– Én tudom, hova vihetnénk egyelőre – mondta Vendulka. – Vagyis vasárnapig.

– Hova?

– A katolikus templom mögé. Teljesen benőtte a fű, és Vodička atya nem talál embert, aki lekasálja. Ott is vannak fák, akárcsak itt. Senki se venné észre Dorottyát. Vodička atya már olyan öreg, hogy...

Karel közbevágott. – Aha, ráadásul félig vak is. De ha beszittyózik, vagyis szinte naponta...

– Nem fogja észrevenni Dorottyát. Három-négy napra lélegzethez jutnánk, hogy kitaláljunk valami tartósabb megoldást.

– Aha. De ha nem csipkedjük magunkat, egykettőre elteszik láb alól.

Megvárták, míg kitisztul a levegő. Nem jön-e váratlanul vissza Zdeněk, égve a vágytól, hogy megkaparintsa Dorotya irháját? Zdeněk cimborájának, Bohušnak nem tart-e tovább az erdei melója? Pepík, aki majd szétrobban a vágytól, hogy lássa, ahogy kiontják Dorotya véré, nem állít-e be, hogy részt vegyen a birka elszállításában és kivégzésében? Karel és Vendulka megvárta, míg bealkonyul. Aztán kinkeserveesen, a legnagyobb titokban átköltöztették Dorottyát a megboldogult Havlíková néni kertjéből a Huzsedári Szent Huzsedom templom udvarára.

Az irdatlan birkával nem volt gyerekjáték csöndben, észrevétlenül végiglopakodni a városon. Végtere is ez volt Dorotya első kiruccanása a kovácsoltvas kapun kívülre, amely fölött hét-nyolc évvel ezelőtt báránként repült be Havlíková nénihez az Őstermelők Szállítási Egyesületének jóvoltából.

– Hát nem fogod föl, te sötét agyú, buta birka, hogy Karel meg én meg akarjuk menteni az életedet? – mondta összeszorított fogain átszűrve Vendulka, és kikeménygett az árokból, ahova Dorotya pajkosan beöklelte.

Karel az állat nyakára kötött kötél darabot húzta teljes erejéből, és azt kívánta, ugyanolyan erősen, ahogy a kötelet húzta, hogy bárcsak megfulladna Dorotya. A birka az utolsó cseppig kiszipolyozta az erejét. A fiúnak állandóan azon járt az esze: merre menjenek, hogy senkinek se szúrjon szemet az állat.

A triáznak Dorotya volt a legkevésbé aggodalmaskodó tagja. A félóra alatt, amíg mellékutcákon és elhagyatott telkeken át elvonszolták, sikerült fölborítania két levelszekrényt, kicibálnia a földből három facsemetét, csaknem teljesen bekebeleznie egy nőszirombokrot, és halálra ijeszteni két ifjú pingponggitánt, akik edzésről igyekeztek hazafelé.

– Medve! – kiáltott egyikük, és uzsgyi, futásnak eredt, ahogy csak a lába bírta. – Elszabadult egy medve! – ordított hátra.

– Nem medve, hanem orrszarvú. Sárga szarvú orrszarvú! – bömbölte a nyomában loholó társa. Dorotya utánuk lódult; gyapjas homlokát sárga nőszirmok ékesítették.

– Nem bánnam, ha belénk botlana Zdeněk meg a haverja! – mondta Karel búskomoran. – Már csak az segítene rajtunk. Mi igazán mindent megtettünk. – Fölnézett az égre.

Most az egyszer Vendulka majdnem egyetértett vele. – Egész rendes srác ez a Zdeněk. Anyukám mindig nála vásárol húst. Szerinte aranyos fiú, és nagyon szereti az édesanyját. Szegény Jendának van gondja döggel. – Hirtelen észbe kapott. – Külön-

NEMZETŐR

HAZÁDNAK BENDÜLETLENÜL LÉGY HÍVE OH MAGYAR

VI. évfolyam 151. szám

ALAPÍTÓJA: SZALAY LAJOS MAGYAR ELHÁRÍTÁSRENDEZÉS BŐR

191. oldal 2.

Magyarország szabadságáért!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarország, stand fast! You stand in our struggle to see our free future of our country in the new present every nation in the world who believe in our liberty shall help us fight for our freedom; and they shall fight for us.

Magyarország, stand fast! In this struggle every nation who believes in our liberty shall help us fight for our freedom; and they shall fight for us.

MOVADO DE MONTREAL

For an original illustrated letter in English, see the enclosed in separate correspondence.

ANTONIO CECIANI diplomat italiano, residente in Torino, ITALIA. Roma-Alto piave.

Lajos de Szalay

Lajos SZALAY, Budapest, Hungary

Watson Fitzconnell

WATSON FITZCONNELL, Internationalist, publisher, London

Arnulf Overland

ARNULF OVERLAND, Stuttgart, Germany

Imreke Gyicsiro

IMREKE GYICSIRO, Budapest, Hungary

Donald Hall

DONALD HALL, New York, U.S.A.

Hans Egon Hohlbaum

HANS EGON HOHLBAUM, Berlin, Germany

E. C. McMonhey

E. C. McMONHEY, New York, U.S.A.

- Az ötödik évfolyadón -

Dal azokról, akiket a Halál nap megkoszorúzik

(Csendes per le hárda ál szemem)

Ahátok a halálra, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a gyereket, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a harcot, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a halált, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a harcot, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a halált, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a harcot, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a halált, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a harcot, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a halált, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a harcot, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a halált, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a harcot, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a halált, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a harcot, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a halált, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a harcot, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a halált, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a harcot, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a halált, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Ahátok a harcot, ki a halál napján a fák lombja alatt a földbe nyúlva fekszik. Az a csodás szék, amelyen ül az a fák lombja alatt az égbe néző szem.

Dalok Eszternek a vértanú Magyarországról!

It is not a free Hungary that I fight for. It is not a free Hungary that I fight for. It is not a free Hungary that I fight for.

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

Magyarországi Magyarországi, terjedt magad!

In the end truth and justice will prevail.

Respectfully yours, Federal Club of Boston, Executive of Boston

WYND E. CHISHOLM, Editor, New York, U.S.A.

Magyarország szabadságáért! Szalay Lajos rajzával (Nemzetőr, 1961. okt. 15.)

ben meg Zdeněk gyilkos és utolsó gazember. Láttad, milyen vérszomjasan csillogott a szeme, mikor Dorottyát bámulta? Szegény birka!

A szegény birka ráeszmélt: nincs unalmasabb, mint meglapulni egy bokor alján. Kapott hát az alkalmon, kirántotta a kötélcsonkot Karel kezéből, és megiramodott az utca kellős közepén. Ki tudja, milyen messzire vitték volna elaggott lábai, ám ugyanolyan hirtelen, ahogy nekilendült, meg is torpant. Megszimatolta, hogy a közelben jár a tejesember. Alighanem meghallotta az egymáshoz koccanó tejeskannák jól ismert hangját, és pontosan tudta, milyen finomságok következnek ilyenkor.

Karelnak sikerült nyakon csípnie a birkát. Nem volt nehéz dolga, hiszen Dorottya valósággal lecövekelt. Moccanni sem volt hajlandó. Vendulka keményen megcsapkodta a hátát, de a birka nem mozdult.

A tejesember egyre közeledett.

– Tennünk kell valamit – sziszegte Karel.

– Még egyszer eldöngetem – mondta Vendulka. Semmi eredmény.

Szerencséjükre jött a vonat. Az átjáróhoz közeledő mozdony hatalmasat füttyentett. Dorottya azonmód meglepedkezett a tejesemberről és a hozzá fűzött ínycsiklandó reményeiről. Ijedtében becsörtetett egy tornácra, amely nagyon hasonlított néhai gazdája verandájához.

– Ki az? Tán a Mindenható? – szólt ki egy élemedett hang a ház belsejéből, kopogtatásnak véelve Dorottya patáinak kipp-koppját. – Csak nem a Mindenható?

– De igen – mondta Karel, és nyakon ragadta a birkát –, a Mindenható! Itt a végítélet! – tette hozzá most már mélyebb hangon.

– Köszönjük szépen, de nem kérünk belőle – mondta az éltes hang.

– Hát jó – mondta Karel –, akkor odébb állunk. – Lerángatta a kelletlen Dorottyát a verandáról.

Végül a katolikus templom udvarára érkeztek. Kipányválták Dorottyát, és egymásra néztek. – Mára elegendő van a birkából. Vendulka, te közelebb laksz, mint én. Hozzál neki kenyeret meg egy kis tejet. Viszlát holnap! – És Karel beleveszett a sötétségbe.

– Hogy bírt meglógni az a dög? – kérdezte Zdeněk Vendelintől, aki merő megszokásból most is a néhai nagynéni tornácán álldogált.

– Gőzöm sincs – vigyorodott el Vendelín. – Azt hittem, te vitted el. Tán megsejtette, mit forralsz ellene – húzódott ismét vigyorra a szája.

Zdeněk arcán viszont nyoma sem volt vigornak. Rettentően föl volt dülva. Sehogyan sem értette a dolgot. Hová tűnt élete legcsodásabb birkája? Miként tudott a kincset érő jószág elmenekülni az ő biztos fogású markából? Hát lehetséges ez? Végére is ő megvette. Izé... kis híján megvette. Kínos dolog visszakérni a pénzt, mikor igazából az eladó fizetett az embernek, csak hogy megszabaduljon az árutól.

Zdeněk igen nyomorultul érezte magát. Jendának már elárulta, hogy a nem túlságosan távoli jövőben valami csuda klassz holmira számíthat, és hogy ez a csuda klassz holmi milyen mennyei érzésekben részesíti majd szeretett édesanyja köszvényes

lábait. – Nahát, angyalkám, csak nem valami pehelybéléses papucsra gondolsz? Az én kis göndör hajúm mit meg nem tenne az ő anyucikájáért! – mondta Jenda, és meg-simogatta fiacskája fejét. – Rajta, ki vele! Anyuci gyöngye ugye elmondja az ő anyu-cikájának? – Zdeněk azonban többet nem volt hajlandó elárulni. – Agyonkényeztetsz, butuska libucim, te!

A göndör hajú, butuska libuci megvakarta a fejét, és tanácstalanul meredt a ver-randán álldogáló Vendelínre. – Csak nem a maga fia...? – mondta, mert eszébe jutott Pepík szemének vérszomjas csillogása.

– Hát... – Vendelín fontolóra vette a lehetőséget. – Nyilván szívesen megtenné, de azt hiszem, gyöngé még az ilyesmihez. Legalábbis egyedül. Már bocsánat, de... te-herautót rendeltem, félórán belül itt lesz. Kiviszi a szeméttelre ezt a sok ócska ka-catot. – Vendelín a néhai Havlíková néni halomba gyűjtött háztartási holmijai felé bökött. Úgy gondolta, a továbbiakban nem foglalkozik Zdeněkkal. Utóvégre egy ez-resébe került, hogy megszabaduljon Dorottyától. Egyetlen dolog számít: a birka végül is eltűnt.

Vendelín tovább folytatta a holmik selejtezését. Zdeněk még egyszer átkutatta a kert bokrait, Vendelín pedig újabb rakás agyonnyútt szőnyeget hajigált ki a házból. Vastag rétegben lepte be őket Dorottya potyadéka; az ilyesminek szeméttelre a helye.

Vendelín nem is sejtette, hogy egy hét sem telik bele, és az agyonnyútt szőnye-geket kihalásszák majd a rothadó hulladékhegyek alól, merthogy szemet vet rájuk a sasszemű Karolina Apolínová, a helyi Színjátszó Társulat elnöknője. Rendszeresen kijárt guberálni, hogy előkotort kincseivel dekorálja ki színielőadásain a Műkedvelő Teátrum színpadát. Karolina úgy érezte, megütötte a főnyereményt. Néhány hetes fáradságos, saját kezűleg elvégzett birkabogyó-hántás az ódon szöttestről, óvatos tisz-togatás babasamponnal, majd lassú szárítás kinn a szabadban, jó árnyékos helyen – és Karolina becses szőnyeggyűjtemény boldog birtokosának mondhatta magát.

– Biztos, hogy nincs itt – mondta Zdeněk Vendelínnek még jobban elkenődve, másodízben is eredménytelenül téve tűvé a kertet.

– Nem megmondtam? – szólt Vendelín. – Inkább segíts fölpakolni a szajrét a te-herautóra. Hadd emlékeztesselek, kis barátom: én fizettem neked, hogy megszabadíts attól a dögötől, de te semmit sem csináltál!

HETEDIK FEJEZET

Dorottya templomot, karámot és iskolát látogat

Ugyanennek a napnak késő délutánján, miközben a birka a templom hátsó ajtajához vezető lépcső alatt sziesztázott, Dorottya kapcsolatba lépett Vodička atyával is. A tisztelendő atya elidőzött kissé a lépcső tetején, hogy megcsodálja a zsendülő levél-

kéket egy pompás fiatal szilfán, melyet pár éve ő ültetett, hogy a templom déli oldalára is vetődjék némi árnyék.

Dorottya észrevette, hogy járkálnak fölötte. Fészkelődni kezdett szűk helyén, hogy kikécmereghessen az üregből. Teljes erejét megfeszítve fölpúposította gyapjas hátát, és Vodička atyát meg a lépcsőfölgárót jó félméternyire a levegőbe emelte.

– Jézus, Mária, Szent József! – rikoltott Vodička atya, és bezuhant a lépcsők közé. Még ki bírta nyögni, hogy „Reng a föld!”, aztán eszméletét veszítve elvágódott. Éppen kezdett magához térni, és a fejét dörzsölgette, mikor Vendulka és Karel rátalált. – Éreztétek a rengést? Ugye éreztétek? Isten hangja szólalt meg!

– Valami azt súgja, hogy inkább Isten bányája – mondta Karel Vendulkának, félreismerhetetlen jelekből állapítva meg, hogy a birka nemrég a közelben járt. Segítettek Vodička atyának, hogy ráálljon rogyadozó lábaira. Végigpásztazták a környéket, hátha megpillantják Dorottyát. De a birkának se híre, se hamva.

– Kísérjetez haza, gyermekeim! Ez után a kavarodás után rám férne egy korty szíverősítő. Isten hangja volt csakugyan – mondta Vodička tisztelendő úr.

– Vodička atya, agyrázkódás után nem szabad szeszes italt inni – szólalt meg Vendulka. – Anyukám szerint...

– Derék asszony az édesanyád, kislányom, csak az a baj, hogy sose fogy ki a jó tanácsokból – méltatlankodott az atya.

A templom sarkánál befordultak. Vodička atya kissé imbolygott, Karel és Vendulka két oldalról támogatta. Lesunytt fejjel, újabb támadásra készen, az utat eltorlaszolva, hirtelen előttük termett Dorottya. – Szentséges Atyaúristen! – kiáltotta Vodička atya. – Ez meg egy őstulok!

A birka megijedt a kenetes papi hangtól. Félreugrott, és egy terebélyes szederborkorban keresett menedéket. Mihelyt az atya megpillantotta, már nyoma is veszett.

– Ne higgye, tisztelendő atya, hogy őstulok volt – mondta Vendulka. – Az ütéstől, amit a fejére tetszett kapni, el tetszett kábulni, és most látomásai vannak.

– Szerintem is – helyeselt Karel. – Szerintem Vodička atya macskája volt az. A Vločka. Azt tetszett látni. A Vločka macskát – ismételte meg Karel roppant óvatosan.

– Egyelőre még meg tudom különböztetni a macskát az őstuloktól, fiacskám. Mondom, hogy őstulok volt! Még hogy elkábultam! Az egyetlen kábítószer, amire e szent pillanatban vágyom, a dolgozószobám íróasztalán áll egy palackban. Segítsetek, hogy be tudjak menni, és ihassak belőle! – mondta Vodička atya.

Jó húsz percbe telt, mire Dorottyát ki bírták ráncigálni a szederborkorból. Esze ágában sem volt együttműködni gondozóival. Mihelyt Karel és Vendulka kibogozta a tüskéket Dorottya gyapjának valamelyik részéből, az állat nyomban újabb indákba gabalyodott. Végre sikerült kiszabadítaniuk.

– Ez így nem lesz jó – mondta az össze-vissza karmolt, több sebből vérző Vendulka meglehetősen elszontyolodva, miközben Dorottya nekilátott föllefetyelni Hrdličkáne legszebb levesestáljából egy jókora adag tejes kenyeret. – Legjobb lenne leadni a rendőrségen. Azt mondjuk, találtunk egy birkát, valaki elvesztette. Ez így nem mehet tovább.

– Rögtön kinyírnák – mondta Karel. – Az itteni zsaruk rosszabbak, mint Vendelín, Pepík meg Zdeněk együttvéve.

– Ezt te nálam sokkal jobban tudhatod – mondta Vendulka. – Gőzöm sincs, mihez kezdjünk.

– Te aztán baromi könnyen föladed!

– Te beszélsz? – vágott vissza Vendulka. – Tegnap még hagyni akartad, hogy Zdeněk rátegye a mancsát.

– Eszembe jutott valami – mondta Karel. – Tudsz olyan helyet, ahol soha senki nem keresné Dorottyát?

– Az ágyad alatt – mondta Vendulka. – Gyerünk, próbáljuk ki.

Karel rá se hederített a megjegyzésre. – Hát a birkanyájban, nagy okos – jelentette ki.

– Birkanyájban?

– Birkanyájban hát.

– Csakugyan! – mondta Vendulka.

– Ismered azt a karámot az iskola mögött?

– Az öreg Jirásek földje. Még szép, hogy ismerem. Mit akarsz a karámmal?

– Tele van birkával – mondta Karel. – Az lesz a legjobb, ha elindulunk Dorottyával most rögtön, vagy inkább sötétedés előtt, de sokáig nem vacakolhatunk, mert anya tudni akarja, hol csavargok késő éjszakáig, és beeresztjük a birkák közé. Soha az életben nem találják meg.

– Hát nem is tudom... – Vendulka a fejét ingatta.

– Ez lesz a legjobb – mondta Karel. – Majd meglátod. Utána nem lesz más dolgunk, mint naponta egyszer vinni neki tejes kenyeret. Szerintem a káposztát egy darabig hanyagolhatjuk. Ha megnézed a cipőd talpát, láthatod, hogy Dorottya belei tökéletesen működnek.

– A francba! – mondta Vendulka a cipőjére pillantva. – Jaj, de büdös!

– Ugye? Oltári jól működnek – mondta Karel. – Dorottya szépen elvegyül a többi birka közé. Összehaverkodik velük, meg minden. Lehet, hogy egyszer csak elege lesz a tejes kenyérből, és rájön, hogy ő is birka.

Vendulkának egyre jobban tetszett az ötlet. – Lehet, hogy most az egyszer igazad van – mondta. – Talán meg is nyírják, azzal se nekünk kell bajlódni. – Képzetele egyre magasabbra szárnyalt. – Lehet, hogy társat is talál magának, és kisbárányai születnek.

– Arra nem is gondoltam – mondta Karel, és Dorottyára bámult.

– De ez nem valószínű – jegyezte meg Vendulka. Végignézett az állaton, és megvárta a fejét. – Nem egy birkaszépség.

– Húzzunk innen, mielőtt Vodička atya fölébred, és elküld minket a búsba!

Ezúttal könnyebben boldogultak Dorottya költöztetésével. Útközben semmi sem keltette föl az állat figyelmét. Csupán akkor éltek át néhány kellemetlen pillanatot, amikor Bohuš kis teherautóját vélték közeledni az esti szürkületben. – Biztosan a bir-

kát keresik – mondta Karel. – A nyakamat rá. – Közös erővel betuszkolták Dorottyát egy nyitott kapun, és eltakarták, ahogy tudták.

Nem sokkal azután, hogy az autó elrobogott – szerencsére nem Zdeněk meg Bohuš ült benne –, a mögöttük lévő házban kinyílt az ablak, és kiordított egy férfigang: – Hé, kölykök, tüntetitek el rögtön a nyüves kutyákat a kertemből! Mindent összerondítanak a nyüves dögei! Hát manapság már semmi sem szent?

Ez már azokból a keserves megpróbáltatásokból volt ízelítő, melyek Jirásek gazda birkáira vártak, amikor – hét-nyolc év után első ízben – Dorottya szembetalálta magát juhtestvéreivel. Karelnak és Vendulkának erről persze nem lehetett fogalma, mert mihelyt belökték Dorottyát Jirásek gazda karámjába, és gondosan beretesztették utána az ajtót, sürgősen elszelletek.

Dorottya határtalan érdeklődéssel fordult a többi birka felé. Átterelte őket a legelő egyik sarkából a másikba, mégpedig nem egyszer, hanem százszor. Szegények olyan zajosan tiltakoztak, hogy a szomszédságból ketten is rátelefonáltak Jirásek gazdára. Dorottya szerencséjére Jirásek gazda kint időzött a kaszálógépnél. Jirásekné sajnálkozva tudatta a telefonálókkal, hogy ő nem tehet semmit, majd az ura másnap utánanéz a dolognak.

Dorottya a nyáj kevésbé készséges tagjaival úgy bánt el, ahogy a megboldogult néni dédunokaöccsével, Smrčka Pepíkkal szokott. A csodálatos éjszaka legnagyobb részét azzal töltötte, hogy ismerkedett saját fajtájával. Másnap reggelre úgy átmosta az agyukat, hogy azt csinálhatott velük, amit csak akart. Addigra a többi birkának egyetlen vágya maradt csupán: elmenekülni ettől a ronda, erőszakos szörnyetegtől, amelyik szagra ugyan hozzájuk hasonlít, ám a viselkedése inkább a kutyaéra, vagy ami még rosszabb: az emberére emlékeztet. Kétségbeesetten iszkoltak kínzójuk elől. Találtak is a kerítésen egy keskeny nyílást. Nekiveselkedtek, és addig furakodtak, míg ki nem fértek rajta.

Kis híján sikerült meglógniuk Dorottya elől.

Pelinkáné az egész osztályt – három-négy tanuló kivételével, akik elbújtak a vécén – kivezényelte az iskolai tornapályára egy kis gyors, átmozgató testedzésre. Dorottya itt sem hagyott nyugtot Karelnak és Vendulkának. – Hé! Odanézzetek! – ordította valaki. – Jirásek bácsi birkái beszabadultak a pályára, és egy iszonyú nagy kos kergeti őket! A jó anyját! Nézd azt a bődületes birkát! Akkora, mint egy bivaly, vagy mint egy bernáthegyi!

– Nyomás, srácok! – ordította egy másik nebuló. – Tereljük vissza őket Jirásek bácsi legelőjére!

– Sehova se mentek! Megálljatok! – rendelkezett Pelinkáné, de elkésett, akárcsak ezzel: – Jöttök vissza rögtön! Egy-kettő! – Szemlátomást nem volt értelme tovább kiáltoznia, így hát a gyerekek után eredt ő is.

Ha ráhagyják Dorottyára, hogy kényére-kedvére terelgesse a nyáját, a dolog talán simán lebonyolódik. Úgy-ahogy. Mondjuk Dorottya tesz a nyájjal néhány kört az iskolai sportpálya körül. Szép nyugisan körbehajtja őket a városon, és csak ha nagyon muszáj, billenti fenéken a lemaradozókat, ha netán nógatásra szorulnak forgalmasabb

útszakaszokon. Az is lehet, bár kevésbé valószínű, hogy megelégteli az unalmas és ostoba népséget, és odébb áll friss és üde legelők felé. Mindez azonban már sohasem fog kiderülni. Pelinkáné osztályának váratlan megjelenése – a vécén bujkálók is szép csöndben előszívárogtak, hiszen bármilyen hajcihő százszor izgalmasabb, mint egy unalmas edzés a focipályán – hirtelen véget vetett Dorottya délelőtti nyugodt poroszkálásának.

A teljes gözzel robogó osztály látványa Jirásek gazda birkáinak szívét vad rémülettel, Dorottyaét viszont kirobbanó örömmel töltötte el. Nyolcéves juhok látása már nem mondható élesnek. Ahogy Dorottya előtt a Pepík-szerű lények valóságos hordája derengett föl, máris a birkamennyországban érezte magát.

– Vissza hozzám! Vissza! – Pelinkáné hangszálai kifogástalanul működtek. – Anežka Nováková! Azonnal idejössz, és elmégy szólni az igazgató úrnak!

Ügyet se vetettek rá. Meg se hallották.

Jirásek gazda huszonkilenc birkája közül tizenhét végül visszanyomakodott a karámba a kerítés résein át. Másik hat hasonló lyukakra lelt egy másik kerítésen, és a szomszédos legelőn, három hatalmas bika közt talált menedéket. Négy további juh beszaadult az alsó tagozatosok gyakorlókertjébe, és miszlikbe tiport egy ágyás nemrég kiültetett palántát, köztük egy igen ritka távol-keleti pipacsfélét is, Vodička atya ajándékát. Két birka soha többé nem került elő. A városban rémes mendemondák keringtek gyászos végükről.

Ezek voltak Dorottya életének legmagasztosabb pillanatai. Csatlakozott a rohanók egyik csapatához, amelyikről azt gyanította, hogy a rohanók másik csapatát üldözi. Fejének erélyes ökleléseivel számolta föl a másik csapatot.

– Gyerekek! Gyerekek! Gyerekek! – Pelinkáné kiváló tanerő volt, soha semmit nem adott föl. – Hagyjátok békén azt az állatot! Közveszélyes! Meg van vadulva! Kitért rajta a veszetzég!

Dorottya újabb csapat „Pepíkre” bukkant. Átsegítette őket a kerítés fölött a bikák karámjába. Azt se tudták, merre meneküljenek.

– Aki nem ért a szép szóból, tanítás után be lesz zárva! – fenyegetőzött Pelinkáné. Majd pedig, inkább csak magának, mint az osztálynak, hiszen amúgy sem figyelt rá senki, azt dünnyögte: – Miért is nem vállaltam el azt a pénztárosi állást a Megaszatócs Centerben? Ezt a diliházat!

– Nehogy elárul! – mondta Vendulka Karelnak, ahogy közeledett a félidő.

– Végre kitombolhatta magát – mondta Karel.

– Még nem – mondta Vendulka. – Figyeld csak, hova megy, és tégy úgy, mintha nem ismernéd.

Ezzel azonban elkéstek. Dorottya gyorsan rájött, hogy két legjobb barátja is tagja a mókás csödületnek. Ő igazából csak annyit tett, hogy eltávolította a zavaró körülményeket az útból, Karel és Vendulka tehát újra mindenesztül az övé lehet. Hogy ez valóra válhasson, kezdenie kell valamit azzal a sipítózó, végtagjait lóbáló képződménnyel is, aki úgy viselkedik, mintha ő volna a legelő gazdája. Pelinkáné volt ez a sipítózó, végtagjait lóbáló képződmény...

A hajsza kimerítette a gyerekeket, alig kaptak már levegőt. A tanárnő tovább bírta szusszal. Pelinkáné, az Emil Zápotek Kocogó Kör erőssége, egy ízben maratoni futóversenyen is indult. A mezőny immár négy versenyzőre apadt: Vendulkára, Karelra, Pelinkánéra és Dorottyára. A többiek kidőltek a sorból, és aléltnan pihegtek a partvonal mentén. Lebilincselve bámulták a viadalt, melynél mozgalmasabbat aligha látott emberfia ezen a pályán.

– Sorakozó! Sorakozó! Sorakozó! – Pelinkáné kezdett berekedni.

– Szorítsd be a sarokba! – ordította Karel. – Gáncsold el! Gáncsold el!

– Nem gáncsolhatom el a tanárnőt! – üvöltött hátra Vendulka. – Mit szólna hozzá?

– Nem őt – ordított Karel –, hanem Dorottyát!

– Dorottyát? Ki az a Dorottyá? – harsogott Pelinkáné.

– Beeeeeee! – bömbölte Dorottyá, és egyre közelebb nyomult a tanárnőhöz. Úgy körözött Pelinkáné körül, mint valami gyapjas keselyű.

– Hű, a teremtesít, az meg ott az én birkám! – üvöltötte Zdeněk, épp arra kerékpározza másfél kiló gondosan becsomagolt hússal, úton egy idős polgárhoz, akit levert lábáról az influenza. Letámasztotta a bringáját, és a húst is hátrahagyva átugrott a kerítésen. Észre sem vette azt a hatalmas bernáthegyit, amelyik éppen azon tanakodott, hogy beszálljon-e a pazar mókába, és csatlakozzon Pelinkánéhez, Karelhoz, Vendulkához meg Dorottyához. Végül inkább úgy döntött, hogy Zdeněk csomagját tünteti ki figyelmével.

Bármennyire sajnálta is, ezúttal Zdeněk kimaradt a játékból, pedig úgy ismerte a pályát, jó néhány focidiadalának színterét, mint a tenyerét. Neki már csak annyi jutott, hogy Pelinkánét és a mögötte kullogó osztályt visszakísérhette az iskolába – Vendulka és Karel kivételével. Őket akkor látták utoljára, mikor a fenyves felé hajtották a birkát.

Pelinkáné osztályában többen megesküdték, hogy Dorottyá legalább olyan magasra röpítette a tanárnőt, mint a futballkapu teteje, ha nem magasabbra. Az osztály egyetlen jó matekosa azt próbálta elmagyarázni, hogy a mozgásnyomaték és más fizikai törvények léptek működésbe, de senki sem figyelt rá. Jó páran állították, hogy tisztán hallották a reccsenést – a vadászpuska dörrenéséhez hasonlított –, amikor Pelinkáné bokája eltört, ahogy földet ért a pályán, ahonnét Dorottyá néhány másodperccel korábban a levegőbe röpítette.

(folytatjuk...)